

**ΕΘΝΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Δεκέμβριος 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	6
3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	8
4. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	10
4.1 Εξώφυλλο	10
4.2 Πρώτο εσώφυλλο	10
4.3 Σελίδα πνευματικών δικαιωμάτων	10
4.4 Σελίδα μη λογοκλοπής	11
4.5 Περίληψη	11
4.6 Περιεχόμενα	11
4.7 Κατάλογος πινάκων	12
4.8 Κατάλογος γραφημάτων	12
4.9 Κατάλογος εικόνων	12
4.10 Συντομογραφίες	12
4.11 Πρόλογος	12
4.12 Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	13
4.13 Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική ανασκόπηση	13
4.14 Κεφάλαιο 3: Σκοποί και στόχοι μελέτης	14
4.15 Κεφάλαιο 4: Υλικό και μεθοδολογία	15
4.15.1 Υλικό και μεθοδολογία μελέτης βιβλιογραφικής ανασκόπησης ..	15
4.15.2 Υλικό και μεθοδολογία πρωτογενούς έρευνας	15
4.16 Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα	15
4.17 Κεφάλαιο 6: Συζήτηση	16
4.18 Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα	16
4.19 Βιβλιογραφία	16
4.20 Ξενόγλωσση περίληψη	17
4.21 Παραρτήματα	17
4.22 Δομή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας που αφορά βιβλιογραφική ανασκόπηση	17
5. ΜΟΡΦΗ	19
5.1 Μέγεθος και περιθώρια σελίδας, γραμματοσειρά, παράγραφοι	19
5.2 Αρίθμηση	20
5.3 Πίνακες	21
5.4 Γραφήματα	22
5.5 Εικόνες	22
5.6 Βιβλιογραφικές αναφορές/παραπομπές	23
5.7 Βιβλιογραφία	23
5.8 Βιβλιοδεσία	25
6. ΓΛΩΣΣΑ	26
7. ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	27

7.1	Υποβολή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας προς αξιολόγηση	27
7.2	Διαδικασία και κριτήρια αξιολόγησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.....	28
8.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Υπόδειγμα μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.....	32

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έρευνα αφορά στη διατύπωση και τον έλεγχο μιας υπόθεσης ή μιας ιδέας. Αφορά στην τεκμηρίωση γεγονότων μέσα από την αναζήτηση και την εξερεύνηση. Το αποτέλεσμα της έρευνας είναι οι νέες γνώσεις, οι οποίες με τη σειρά τους οδηγούν σε βελτίωση της κατανόησης των μηχανισμών και της ανάπτυξης νέων και βελτιωμένων διαδικασιών. Για τη μεγιστοποίηση της χρήσης των ευρημάτων της έρευνας απαιτείται κατάλληλη διάχυση αυτών. Σε μεγάλο βαθμό, η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας είναι εξ΄ ίσου σημαντική με την ερευνητική δραστηριότητα αυτή καθ' εαυτή.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, και η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι ένας από αυτούς.

Βέβαια, η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, σε ένα πρώτο επίπεδο, αποτελεί μια «άσκηση» για τον σπουδαστή, ο οποίος καλείται να αποδείξει ότι έχει κατακτήσει τις απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες ώστε να προσεγγίζει με επιστημονικό τρόπο ένα θέμα, να το αναλύει σφαιρικά και να καταλήγει σε επιστημονικά τεκμηριωμένα συμπεράσματα τα οποία συζητά σε σχέση με την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.

Πέρα όμως από εργαλείο αξιολόγησης του σπουδαστή, η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία πρέπει να γραφεί έτσι ώστε τα αποτελέσματα να μπορούν να αξιολογηθούν ως προς την εγκυρότητά τους και να αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω έρευνα. Οι διαδικασίες που υιοθετήθηκαν πρέπει να αιτιολογούνται, οι υποθέσεις και τα συμπεράσματα πρέπει να τεκμηριώνονται από πειράματα ή λογικά επιχειρήματα και επαγωγή. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αφενός πρέπει να περιέχει στοιχεία που τη διαφοροποιούν από απλές εκθέσεις ή αναφορές, αφετέρου δε, επειδή αποτελεί το προϊόν δουλειάς πολλών μηνών, μπορεί να έχει μεγάλη έκταση και όγκο. Συνεπώς, η συγγραφή της απαιτεί, σκέψη, σχεδιασμό και οργάνωση.

Ο «Οδηγός Συγγραφής και Διαδικασιών Υποβολής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας» έχει σκοπό να βοηθήσει τους σπουδαστές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Δημόσιας Υγείας της ΕΣΔΥ να προετοιμάσουν, εκπονήσουν, υποβάλουν και υποστηρίξουν επιτυχώς τη μεταπτυχιακή τους διπλωματική εργασία.

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ως μέρος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Δημόσιας Υγείας, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Αποτελεί επιστημονική δημοσίευση, και ως τέτοια πρέπει να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές. Ένα αντίτυπο παραμένει στη Βιβλιοθήκη της ΕΣΔΥ, ώστε οι μελλοντικοί σπουδαστές να τη χρησιμοποιούν ως βιβλιογραφία.

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, δηλαδή, αποτελεί μια υλική απόδειξη της παρουσίας και της επίδοσης του σπουδαστή στη Σχολή και του έργου του Τομέα. Γι' αυτό θα πρέπει να τηρηθούν οι ακόλουθες συνθήκες:

α) Ο σπουδαστής να είναι έτοιμος να συμμετάσχει σε μια συλλογική ερευνητική προσπάθεια, αν απαιτηθεί.

β) Ο σπουδαστής να δέχεται υποδείξεις για την εκπόνηση της διατριβής και τη συγγραφή του τελικού κειμένου, ως ακολούθως:

- Διαμόρφωση μιας σαφούς και καλά θεμελιωμένης προβληματικής.
- Επιλογή και χρήση κατάλληλης μεθοδολογίας.
- Καλώς σχεδιασμένη αναζήτηση στοιχείων.
- Αποτύπωση δυσκολιών και στρατηγικών στο πεδίο εργασίας.
- Ουσιαστική χρήση της βιβλιογραφίας.
- Τεκμηρίωση για τη χρήση των πληροφοριών.
- Ακριβή παρουσίαση αποτελεσμάτων.
- Κριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων.
- Στάθμιση των συμπερασμάτων σε σχέση με την προβληματική και τη μεθοδολογία.
- Συνεπή χρήση των επιστημονικών όρων.
- Συνοχή στην ανάπτυξη του θέματος στην τελική έκθεση.
- Προτάσεις για νέες εργασίες ως συνέχεια της μεταπτυχιακής διατριβής.
- Ισορροπημένη κατανομή του υλικού ανάμεσα στο κυρίως κείμενο και τα παραρτήματα της διατριβής.

- Προσεκτική χρήση των εννοιών και σωστή χρήση της ελληνικής γλώσσας.
- Αξιοποίηση της βιβλιογραφίας και των προηγούμενων εργασιών του Τομέα.

2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία απαιτεί την ενασχόληση του σπουδαστή από πολύ νωρίς. Συνιστάται, ο σπουδαστής να έχει καταλήξει στο θέμα της διατριβής του και στην προσέγγιση που θα ακολουθήσει κατά το τέλος του Α' και την αρχή του Β' εξαμήνου.

Ο σπουδαστής μπορεί να απευθύνεται στο Σύμβουλο Σπουδών του για να τον κατευθύνει στον κατάλληλο Τομέα και Μέλος ΔΕΠ. Σε περίπτωση που ο σπουδαστής ήδη γνωρίζει σε ποιο θεματικό πεδίο εμπίπτουν τα ενδιαφέροντά του, μπορεί να απευθυνθεί απ' ευθείας σε όποιο Μέλος ΔΕΠ ή Τομέα θεωρεί κατάλληλο. Σημειώνεται ότι το Μέλος ΔΕΠ μπορεί να δεχθεί ή να δώσει με τη σειρά του κατευθύνσεις και να συστήσει άλλο Μέλος ΔΕΠ ως πιο κατάλληλο.

Η τελική επιλογή του θέματος γίνεται μετά από συζήτηση με το Μέλος ΔΕΠ που θα αναλάβει την εποπτεία της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στη συζήτηση εξετάζονται και διαμορφώνονται οι προτάσεις και τα ενδιαφέροντα του σπουδαστή, αλλά και το Μέλος ΔΕΠ μπορεί να προτείνει κάποιο θέμα με γνώμονα τις απαιτήσεις μιας διατριβής μεταπτυχιακού επιπέδου και τις ικανότητες του σπουδαστή. Όταν ο σπουδαστής με τον Επόπτη του καταλήξουν στο θέμα και την προσέγγιση (οριοθέτηση, πρώτη σκιαγράφηση μεθοδολογίας, βασικές ενότητες περιεχομένου), διαμορφώνουν το Ερευνητικό Πρωτόκολλο Μεταπτυχιακής Διατριβής. Ακολούθως, συμπληρώνουν, υπογράφουν και καταθέτουν στο Γραφείο Εκπαίδευσης το σχετικό έντυπο «Θέμα Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας».

Το έντυπο συμπληρώνεται εις τριπλούν: ένα (1) αντίτυπο παραδίδεται στη Γραμματεία της ΕΣΔΥ, ένα (1) παραδίδεται στον Τομέα, και ένα (1) κρατά ο σπουδαστής. ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΣ, σε κάθε έντυπο επισυνάπτεται το Ερευνητικό Πρωτόκολλο Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Ακολούθως, ξεκινά ένας κύκλος συναντήσεων κατά τις οποίες γίνεται περαιτέρω επεξεργασία για τον ακριβή προσδιορισμό του αντικειμένου και των επιμέρους θεμάτων,

τη μεθοδολογία και τα διάφορα στάδια της μελέτης. Η συμμετοχή του σπουδαστή στη διαμόρφωση της εργασίας είναι καίρια. Ο ρόλος του Επόπτη είναι απλώς στηρικτικός, συμβουλευτικός και καθοδηγητικός.

Εάν η προτεινόμενη μελέτη αποβλέπει στη χρήση εμπειρικών ερευνητικών μέσων τα οποία εμπλέκουν τη συμμετοχή πολιτών, διοικητικών στελεχών και άλλων σχετικών προσώπων ή οργανισμών, η ερευνητική δεοντολογία και τα μέσα διευκόλυνσης της μελέτης από τη Σχολή συζητούνται στις συναντήσεις με τον Επόπτη, π.χ. συστατική επιστολή ή άλλη παρέμβαση του Καθηγητή του Τομέα ή της Κοσμητείας της Σχολής.

Η πορεία της μελέτης αναθεωρείται σε μετέπειτα συσκέψεις. Σε ορισμένους Τομείς και σε ειδικά θέματα, ο Καθηγητής του Τομέα μπορεί να ζητήσει κάποια συμπληρωματικά στοιχεία και ανάλυση του θέματος, προκειμένου ο σπουδαστής να ολοκληρώσει το έργο του.

Συνήθως, ομαδική μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία δεν προβλέπεται, παρά μόνο σε περιπτώσεις διεξαγωγής πρωτογενούς έρευνας εφ' όσον το θέμα και το περιεχόμενο το επιτρέπουν και εφ' όσον είναι ξεκάθαρος ο ρόλος του κάθε συμμετέχοντα σπουδαστή στις διάφορες φάσεις της έρευνας. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται σε τελική συνεννόηση με όλους τους συμμετέχοντες, τον Επόπτη και τον υπεύθυνο Καθηγητή του Τομέα.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Μην αρχίζετε να δουλεύετε τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία σας αν δεν καταθέσετε το έντυπο «Θέμα Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας» όπου επισυνάπτετε ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΣ το σχετικό Ερευνητικό Πρωτόκολλο. Αυτή η διαδικασία αποτελεί ένα «συμβόλαιο» ανάμεσα σε εσάς και τον Επόπτη σας: έχετε συμφωνήσει τον τρόπο δουλειάς και έχετε εξασφαλίσει την εποπτεία - βοήθεια.
- Συζητήστε και συμφωνήστε από την αρχή, αν ο Επόπτης σας επιθυμεί να διορθώνει τη διπλωματική εργασία σας σταδιακά (κάθε τμήμα που γράφετε) ή όλη μαζί στο τέλος.
- Προκαλέστε τακτικές συναντήσεις με τον Επόπτη σας με δική σας πρωτοβουλία.

3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός του ερευνητικού πρωτόκολλου της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι να γίνει ο σχεδιασμός της έρευνας, έτσι ώστε να καθορίσετε τον τρόπο με τον οποίο θα προσεγγίσετε το θέμα σας.

Το ερευνητικό πρωτόκολλο θα πρέπει να μην ξεπερνά τις 1.000 – 1.500 λέξεις και να έχει την παρακάτω δομή:

3.1 Ερευνητικό πρωτόκολλο πρωτογενούς έρευνας

1. **Εισαγωγή:** παρουσιάζετε το θέμα και κάνετε σύντομη αναφορά σε ενδεικτική βιβλιογραφία που τεκμηριώνει τη σημασία του θέματος/προβλήματος.
2. **Σκοποί και στόχοι:** αναφέρετε τους σκοπούς και στόχους της μελέτης (τι θέλετε να βρείτε).
3. **Υλικό και μέθοδος:** περιγράψτε ποια μεθοδολογία σκέφτεστε να ακολουθήσετε, που και πως θα βρείτε το δείγμα σας, πως θα συλλέξετε τα στοιχεία σας, πως θα τα αναλύσετε.
4. **Αποτελέσματα:** ποιες συσχετίσεις / αναλύσεις σκέφτεστε να εξετάσετε.
5. **Συμπεράσματα:** σε ποια θέματα προσδοκάτε να καταλήξετε σε συμπεράσματα.

3.2 Ερευνητικό πρωτόκολλο βιβλιογραφικής ανασκόπησης

1. **Εισαγωγή:** παρουσιάζετε το θέμα και κάνετε σύντομη αναφορά σε ενδεικτική βιβλιογραφία που τεκμηριώνει τη σημασία του θέματος/προβλήματος.
2. **Σκοποί και στόχοι:** αναφέρετε τους σκοπούς και στόχους της μελέτης (τι θέλετε να βρείτε).
3. **Υλικό και μέθοδος:** περιγράψτε ποια μεθοδολογία σκέφτεστε να ακολουθήσετε για την εύρεση της βιβλιογραφίας και πως θα την αναλύσετε (π.χ. συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση, κριτήρια επιλογής άρθρων, κλπ).
4. **Ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης Α.**
5. **Ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης Β.**

6. **Ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης Γ.**
7. **..... κοκ.....:** (για τη σφαιρική ανάλυση του θέματος, μπορεί να πρέπει να κάνετε βιβλιογραφική ανασκόπηση σε επιμέρους θεματικές ενότητες, ώστε να καταλήξετε σε σύνθεση. Για κάθε επιμέρους θεματική ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης μπορείτε να προγραμματίσετε διαφορετικό κεφάλαιο).
8. **Συμπεράσματα:** σε ποια θέματα προσδοκάτε να καταλήξετε σε συμπεράσματα.

4. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία μπορεί να είναι:

- i. συστηματική και σε βάθος βιβλιογραφική ανασκόπηση ενός θέματος,
- ii. τελική έκθεση μιας πρωτογενούς έρευνας πεδίου (μετά από κατάλληλη συλλογή και ανάλυση στοιχείων) που υλοποιείται πάντα στο πλαίσιο ενός Τομέα της ΕΣΔΥ.

Κατά κανόνα, το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας σχετίζεται με ένα από τα θέματα διδασκαλίας ή έρευνας ή παρέμβασης του Τομέα στον οποίο εκπονείται.

Η δομή και το περιεχόμενο της διατριβής είναι η ακόλουθη:

4.1 Εξώφυλλο

Στο εξώφυλλο αναφέρεται ο λογότυπος της ΕΣΔΥ, το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα που παρακολούθησε ο σπουδαστής και το ακαδημαϊκό έτος φοίτησης. Ακολουθούν «Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία», ο τίτλος της διπλωματικής, το ονοματεπώνυμο του σπουδαστή και ο μήνας και έτος ολοκλήρωσης/κατάθεσης της διπλωματικής (Βλέπε υπόδειγμα στο Παράρτημα).

4.2 Πρώτο εσώφυλλο

Το πρώτο εσώφυλλο είναι πανομοιότυπο με το εξώφυλλο της διπλωματικής και επιπλέον, αναφέρει τον Τομέα όπου εκπονήθηκε η διατριβή, το όνομα του Επόπτη.

4.3 Σελίδα πνευματικών δικαιωμάτων

Στο κέντρο και κάτω μέρος της σελίδας αναγράφεται:

Copyright © <ονοματεπώνυμο>, <έτος ολοκλήρωσης>

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας. Η έγκρισή της δεν υποδηλώνει απαραίτητως και την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας.

4.4 Σελίδα μη λογοκλοπής

Στο κέντρο της σελίδας αναγράφεται:

Βεβαιώνω ότι η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία είναι αποτέλεσμα δικής μου δουλειάς και δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής. Στις δημοσιευμένες ή μη δημοσιευμένες πηγές που αναφέρω έχω χρησιμοποιήσει εισαγωγικά όπου απαιτείται και έχω παραθέσει τις πηγές τους στο τμήμα της βιβλιογραφίας.

Υπογραφή:

4.5 «Περίληψη» (σελ. i)

Σελίδα περίληψης μέχρι 300 λέξεων (μια σελίδα), η οποία αναφέρεται στο αντικείμενο, στη μεθοδολογία και στα γενικά συμπεράσματα της μελέτης. Συνιστάται, η περίληψη να ακολουθεί τη δομή της εργασίας.

Μετά την περίληψη, στο κάτω μέρος της σελίδας αυτής αναφέρατε μέχρι 5 λέξεις-κλειδιά που χαρακτηρίζουν τη μελέτη σας.

Από αυτή τη σελίδα αρχίζει η λατινική αρίθμηση των σελίδων (κάτω δεξιά) που προηγούνται του κυρίως σώματος της διπλωματικής.

4.6 «Περιεχόμενα» (σελ. ii, iii, iv, ...)

Σελίδα περιεχομένων όπου αναγράφεται ο αριθμός της σελίδας κάθε κεφαλαίου ή τμήματος, με δεξιά Tab και γραμμή με τελείες (βλέπε Παράρτημα). Συνεχίζεται η λατινική αρίθμηση των σελίδων.

4.7 «Κατάλογος πινάκων» (σελ. ... iii, iv, v, vi)

Σελίδα, όπου αναγράφονται με τη συνεχή ανά κεφάλαιο αρίθμησή τους οι πίνακες (και οι τίτλοι τους), καθώς και ο αριθμός της σελίδας όπου βρίσκεται κάθε Πίνακας. Π.χ. οι πίνακες του Κεφαλαίου 2 αριθμούνται: Πίνακας 2.1, Πίνακας 2.2, κοκ. Οι πίνακες του Κεφαλαίου 3 αριθμούνται: Πίνακας 3.1, Πίνακας 3.2, Πίνακας 3.3, κοκ.

Συνεχίζεται η λατινική αρίθμηση των σελίδων .

4.8 «Κατάλογος γραφημάτων» (σελ. ... , v, vi, vii, viii,)

Σελίδα, όπου αναγράφονται με τη συνεχή ανά κεφάλαιο αρίθμησή τους τα γραφήματα (και οι τίτλοι τους), καθώς και ο αριθμός της σελίδας όπου βρίσκεται κάθε Γράφημα.

Συνεχίζεται η λατινική αρίθμηση των σελίδων .

4.9 «Κατάλογος εικόνων» (σελ. ... , v, vi, vii, viii,)

Σελίδα όπου αναγράφονται με τη συνεχή ανά κεφάλαιο αρίθμησή τους οι εικόνες, αν υπάρχουν (και οι τίτλοι τους), καθώς και ο αριθμός της σελίδας όπου βρίσκεται κάθε Εικόνα. Συνεχίζεται η λατινική αρίθμηση των σελίδων.

4.10 «Συντομογραφίες» (σελ. ... , vii, viii, ix, x,)

Σελίδα όπου αναγράφονται όλες οι συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται στο κείμενο, δηλ. συντομογραφίες τίτλων, μονάδων μέτρησης, εργαλείων (π.χ. ερωτηματολογίων ποιότητας της ζωής) κ.α. Τελευταία σελίδα με λατινική αρίθμηση των σελίδων.

4.11 «Πρόλογος» (σελ. 1)

Ο πρόλογος αποτελεί το μοναδικό τμήμα της εργασίας όπου ο σπουδαστής μπορεί να εκφράσει τις σκέψεις του και τα συναισθήματά του, και να χρησιμοποιεί πρώτο πρόσωπο (π.χ. τι τον ώθησε στην παρακολούθηση του μεταπτυχιακού, τι κέρδισε, τι έμαθε, τι προσπάθησε να μελετήσει με τη διπλωματική του, ποιους ευχαριστεί, κ.λ.π.).

Εδώ αρχίζει η συνεχής αρίθμηση των σελίδων του σώματος της διπλωματικής, με αραβικούς αριθμούς, στο κάτω δεξιά μέρος της σελίδας.

4.12 «Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή»

Η εισαγωγή έχει στόχο να προετοιμάσει τον αναγνώστη για τα επόμενα κεφάλαια και να βάλει τις βάσεις πάνω στις οποίες θα στηριχτεί η έρευνα. Στην εισαγωγή:

- συζητήστε το κίνητρο για την επιλογή του θέματος
- καθορίστε το ερώτημα / υποθέσεις που η διπλωματική προσπαθεί να απαντήσει ή να λύσει
- αναφέρετε τους σκοπούς και στόχους εν συντομία
- δώστε μια αδρή περιγραφή του τρόπου με τον οποίο η εργασία προχωρά από τη μια ενότητα στην άλλη
- δώστε μια σύντομη περιγραφή κάθε κεφαλαίου

Όταν γράφετε το κίνητρο για την εκπόνηση της εργασίας σας μην μπείτε σε λεπτομέρειες. Δώστε μια σύντομη συνολική εικόνα του προβλήματος που πραγματεύεστε, αλλά να είστε ακριβής στο τι προσπαθεί να πετύχει η εργασία σας, και πώς ανταποκρίνεται στους στόχους. Σε περίπτωση πρωτογενούς έρευνας, μπορεί οι στόχοι να εξελιχθούν ή να αλλάξουν στην πορεία της εργασίας.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Χρονικά, μπορείτε να γράψετε την εισαγωγή όταν πλησιάζετε στην ολοκλήρωση της διατριβής σας. Μέχρι τότε, η δομή της διατριβής σας θα έχει οριστικοποιηθεί, πράγμα που θα σας διευκολύνει στην περιγραφή της συνολικής εικόνας των κεφαλαίων σας. Επίσης, βάσει των αποτελεσμάτων σας, θα μπορέσετε να διαμορφώσετε καλύτερα και να εμπλουτίσετε τους σκοπούς και στόχους της διατριβής σας.

4.13 «Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική ανασκόπηση»

Στη βιβλιογραφική ανασκόπηση:

- εκθέστε λεπτομέρειες για το κίνητρο της μελέτης
- αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους το πρόβλημα που πραγματεύεται η εργασία είναι σημαντικό

- αναφερθείτε στο επιστημονικό πεδίο στο οποίο εντάσσεται η διατριβή σας
- περιγράψτε τι έχουν κάνει οι άλλοι στο αντικείμενο αυτό
- αιτιολογήστε τη χρήση των τεχνικών και των διαδικασιών που υιοθετήσατε στην εργασία σας

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση βασίζεται σε επιστημονικές δημοσιεύσεις. Μια λεπτομερής βιβλιογραφική ανασκόπηση δείχνει ότι μελετήσατε καλά το επιστημονικό έργο των άλλων. Αυτό αυξάνει την αξιοπιστία σας κατά τη διατύπωση του προβλήματος της εργασίας σας και την επιλογή των λύσεων. Πρέπει επίσης να συμπεριλάβετε κριτική ανάλυση των λύσεων που προτείνουν άλλοι ερευνητές. Αυτό παρέχει τεκμηρίωση και σας δίνει τη βάση για τη σύγκριση με τη δική σας δουλειά. Γι' αυτό, πρέπει να αναζητήσετε τις πιο σύγχρονες και πρόσφατες επιστημονικές δημοσιεύσεις.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Όταν γράφετε τη βιβλιογραφική ανασκόπηση:

- χρησιμοποιήστε μόνον βιβλιογραφία που είναι σχετική με την εργασία σας
- διαβάστε και καταλάβετε καλά την έρευνα στην οποία κάνετε αναφορά και την οποία συμπεριλαμβάνετε στη βιβλιογραφία σας
- οργανώστε το περιεχόμενο της ανασκόπησης σε εννοιολογικές ενότητες
- μην αντιγράφετε ή παραφράζετε κείμενα και μάλιστα χωρίς να αναφέρετε τη βιβλιογραφική πηγή. Αυτό αποτελεί λογοκλοπή.
- Κατανοήστε και κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις

4.14 «Κεφάλαιο 3: Σκοποί και στόχοι μελέτης»

Εκθέστε τον σκοπό/ούς της μελέτης και τα επιμέρους ερωτήματα που τίθενται προς διερεύνηση. Τα σαφή ερωτήματα σας καθοδηγούν στην ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων σας, καθώς και στην εξαγωγή τελικών συμπερασμάτων.

Αν στην πορεία της εργασίας προκύψει κάποιο ενδιαφέρον εύρημα, μπορείτε να εμπλουτίσετε περαιτέρω τα ερωτήματα που έχετε αναφέρει στους σκοπούς και στόχους.

4.15 «Κεφάλαιο 4: Υλικό και μεθοδολογία»

Αναφέρατε αναλυτικά τη μεθοδολογία που υιοθετήσατε και το υλικό που χρησιμοποιήσατε.

4.15.1 Υλικό και μεθοδολογία μελέτης βιβλιογραφικής ανασκόπησης

Περιγράψτε με λεπτομέρεια τον τρόπο εύρεσης και ανάλυσης της βιβλιογραφίας (π.χ. λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήσατε, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και βάσεις δεδομένων, κριτήρια επιλεξιμότητας δημοσιεύσεων, κλπ).

4.15.2 Υλικό και μεθοδολογία πρωτογενούς έρευνας

Περιγράψτε το δείγμα και τη μέθοδο επιλογής του. Αναφέρατε τα εργαλεία που χρησιμοποιήσατε στην έρευνα (π.χ. ερωτηματολόγια, συνέντευξη, στοιχεία αρχείου κλπ), την προέλευσή τους και τυχόν μετρήσεις εγκυρότητας και αξιοπιστίας των εργαλείων. Περιγράψτε αναλυτικά τις συνθήκες διεξαγωγής της έρευνας πεδίου (π.χ. πώς δόθηκαν τα ερωτηματολόγια, πού έγιναν οι συνεντεύξεις, κλπ). Αναφερθείτε στην κωδικοποίηση και στατιστική ανάλυση που χρησιμοποιήσατε.

4.16 «Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα»

Στην ενότητα αυτή παρουσιάστε τα αποτελέσματα, χωρίς όμως να τα σχολιάζετε. Εκτός από το κείμενο μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πίνακες, γραφήματα/σχήματα και εικόνες ώστε να δώσετε τα αποτελέσματά σας παραστατικά.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Τόσο το κείμενο όσο και οι πίνακες/γραφήματα/εικόνες πρέπει να είναι κατανοητά από τον αναγνώστη και να παρουσιάζουν το εύρημα που θεωρείτε σημαντικό. Γι' αυτό, στο κείμενο θα πρέπει να περιγράφετε κάθε πίνακα/γράφημα/εικόνα και το κύριο εύρημα που

δείχνει. Από την άλλη, ο πίνακας/γράφημα/εικόνα πρέπει να «στέκει μόνος του». Δηλαδή, ο τίτλος να είναι επεξηγηματικός και η δομή και το περιεχόμενο κατανοητά. Έτσι, αν κάποιος αναγνώστης δε θέλει να διαβάσει το κείμενο, να μπορεί από τον πίνακα/γράφημα/εικόνα και μόνο, να κατανοεί το κύριο εύρημα.

Ο πίνακας/γράφημα/εικόνα χρησιμοποιείται όταν εξυπηρετεί την επιστημονική παρουσίαση των αποτελεσμάτων σας. Κάθε πίνακας/γράφημα/εικόνα σχολιάζεται στο κείμενο. Ειδ' άλλως, δεν έχει νόημα να χρησιμοποιηθεί. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις εικόνες. Χρησιμοποιήστε εικόνες μόνον γιατί είναι απαραίτητο να δείξετε κάτι. Μη χρησιμοποιείτε εικόνες απλά για αισθητικούς λόγους: μη μετατρέπετε ένα επιστημονικό κείμενο σε δημοσιογραφικό.

4.17 Κεφάλαιο 6: Συζήτηση

Στο κεφάλαιο αυτό σχολιάζετε κριτικά τα αποτελέσματα της έρευνας, και τα αναλύετε σε σχέση με προηγούμενες έρευνες και τη βιβλιογραφία. Συζητάτε τις μεθοδολογικές αδυναμίες της έρευνάς σας και διατυπώνετε προτάσεις για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σας.

4.18 Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα

Στο τμήμα αυτό δίνονται με συνθετικό τρόπο τα κύρια ευρήματα. Επίσης, εντοπίζονται τα σημεία που χρήζουν περαιτέρω έρευνας.

4.19 Βιβλιογραφία

Πρόκειται για τον κατάλογο ΟΛΩΝ των βιβλιογραφικών αναφορών που έχετε συμπεριλάβει στο κείμενο. Σκοπός της παράθεσης της βιβλιογραφίας είναι να μπορεί ο αναγνώστης να έχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για τον εντοπισμό των επιστημονικών δημοσιεύσεων. Συνεπώς, απαιτείται απόλυτη ακρίβεια.

4.20 Ξενόγλωσση περίληψη

Στη σελίδα αυτή παρατίθεται η περίληψη μεταφρασμένη στην Αγγλική γλώσσα. Επίσης, οι αγγλικοί όροι των λέξεων-κλειδιών (keywords).

4.21 Παραρτήματα

Στο τμήμα αυτό παρατίθενται διάφορες πληροφορίες και υλικό, όπως ερωτηματολόγιο, εκτενείς πίνακες με πρωτογενή στοιχεία, φυλλάδια ή πληροφοριακό υλικό που χρησιμοποιήθηκε κατά τη μελέτη, κλπ. Πρόκειται για υλικό που δε συμβάλλει άμεσα στο κύριο μέρος της μελέτης αλλά πρέπει να παρατεθεί για λόγους πληρότητας.

Προσοχή στην αρίθμηση και τον τίτλο κάθε παραρτήματος ώστε να είναι σαφή και κατανοητά. Κατά προτίμηση, ανάμεσα στα παραρτήματα να παρεμβάλλεται σελίδα με τον τίτλο και τον αριθμό του παραρτήματος (βλέπε Παράρτημα).

4.22 Δομή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας που αφορά βιβλιογραφική ανασκόπηση

Από όλο το προηγούμενο Κεφάλαιο 4 που περιγράφει τη δομή και το περιεχόμενο της μεταπτυχιακής διατριβής, τα τμήματα 4.12 (Εισαγωγή) έως 4.18 (Συμπεράσματα) αφορούν τη δομή διατριβής που ασχολείται με πρωτογενή έρευνα. Σε περίπτωση διατριβής που αφορά συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση, τα σημεία 4.12 έως 4.18 τροποποιούνται έτσι ώστε η διατριβή να έχει την ακόλουθη δομή:

Εισαγωγή: (όπως ισχύει και στο 4.12).

Σκοποί και στόχοι: (όπως ισχύει και στο 4.14).

Υλικό και μέθοδος: (όπως ισχύει και στο 4.15.1).

(Τίτλος) (ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης Α)

(Τίτλος) (ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης Β.)

(Τίτλος) (ενότητα βιβλιογραφικής ανασκόπησης Γ.)

..... **κοκ.....**: (για την ολοκληρωμένη και σφαιρική ανάλυση του θέματος, αφιερώστε ένα κεφάλαιο για την ανασκόπηση σε κάθε επιμέρους θεματική ενότητα ώστε ακολούθως να μπορέσετε να καταλήξετε σε σύνθεση).

Συζήτηση: σχολιάστε κριτικά και κάνετε σύνθεση των ευρημάτων της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Συζητήστε μεθοδολογικές αδυναμίες της ανασκόπησης και διατυπώστε προτάσεις για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σας.

Συμπεράσματα: (όπως ισχύει και στο 4.18).

5. ΜΟΡΦΗ

Η μορφή αναφέρεται στη διαμόρφωση του κειμένου και την εν γένει εμφάνιση που πρέπει να έχει η μεταπτυχιακή διατριβή.

5.1 Μέγεθος και περιθώρια σελίδας, γραμματοσειρά, παράγραφοι

Η διπλωματική παραδίδεται δακτυλογραφημένη σε σελίδες μεγέθους A4 (210 x 297 mm), γραμμένες στη μια όψη τους, σε λευκό χαρτί καλής ποιότητας (75 - 80g/m²). Τα περιθώρια της σελίδας πρέπει να είναι:

Αριστερά: 3,00 cm Δεξιά: 2,50 cm Επάνω: 2,50 cm Κάτω: 2,50 cm

Προτείνεται, οι σπουδαστές να δακτυλογραφούν την εργασία τους σε ένα πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (π.χ. Word) και να διατηρούν περισσότερα από ένα αντίγραφα της σε ηλεκτρονική μορφή (ηλεκτρονικά αρχεία) για να είναι εύκολη η επεξεργασία της και να εξασφαλίζεται η δουλειά τους ακόμη και στην ατυχή περίπτωση καταστροφής ή απώλειας ενός αρχείου.

Η γραμματοσειρά του σώματος του κειμένου πρέπει να είναι Times New Roman, όπως εξειδικεύεται παρακάτω:

Times New Roman	
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	(16, Bold)
1.1 Υποκεφαλίδα	(14, Bold)
1.1.1 Τμήμα	(12, Bold)
Σώμα κειμένου	(12, απλό)
Πίνακες, Γραφήματα, Εικόνες (11 ή 10, απλό) (βλέπε υπόδειγμα παρακάτω)	

Κάθε Κεφάλαιο αρχίζει σε καινούργια σελίδα. Οι παράγραφοι γράφονται χωρίς εσοχή πρώτης γραμμής (block paragraphs), με πλήρη στοίχιση (και δεξιά και αριστερά), σε 1,5

διάστημα και χωρίζονται η μια από την άλλη (αλλαγή παραγράφου) με μια κενή γραμμή. Οι πίνακες γράφονται σε μονό διάστημα.

5.2 Αρίθμηση

Τα κεφάλαια αριθμούνται με συνεχή αρίθμηση (π.χ. 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ, 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ, 3. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ, 4. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ, 5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ, 6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ, 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ), και οι υποκεφαλίδες και τα τμήματα αριθμούνται ως εξής:

Κεφάλαιο	Υποκεφαλίδα	Τμήμα
1	1.1	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, ...
	1.2	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, ...
	1.3	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, ...

2	2.1	2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, ...
	2.2	2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, ...
	2.3	2.3.1, 2.3.1, 2.3.3, ...
	...	

Οι πίνακες, τα γραφήματα και οι εικόνες αριθμούνται με συνεχή αρίθμηση ΑΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (π.χ. στο Κεφάλαιο 2, έχουμε Πίνακας 2.1, Πίνακας 2.2, Γράφημα 2.1 Γράφημα 2.2, Εικόνα 2.1, Εικόνα 2.2, κοκ. Στο Κεφάλαιο 3 έχουμε Πίνακας 3.1, Πίνακας 3.2, Γράφημα 3.1 Γράφημα 3.2, Εικόνα 3.1, Εικόνα 3.2). Σημειώνεται ότι με τον όρο «γράφημα» εκτός από τα ιστογράμματα, πίτες κλπ., εννοούνται και τα σχήματα (π.χ. flow-charts, κλπ).

Οι σελίδες αριθμούνται σε συνεχή αρίθμηση όπως έχει προαναφερθεί (Τμήματα 3.5 έως 3.11), από την Περίληψη έως και τις Συντομογραφίες με συνεχή λατινική αρίθμηση, και από τον Πρόλογο μέχρι το τέλος (συμπεριλαμβανομένων και των Παραρτημάτων) με συνεχή αραβική αρίθμηση.

Ο αριθμός της σελίδας τοποθετείται κάτω δεξιά.

5.3 Πίνακες

Η μορφή των πινάκων έχει ως εξής:

Πίνακας 4.1 Κατανομή χρηστών υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας κατά φύλο και αριθμό τέκνων (2004)

Αριθμός τέκνων	Φύλο				Σύνολο	
	Ανδρες		Γυναίκες		N	%
	N	%	N	%		
0	66	64,1	62	39,0	128	48,9
1	12	11,7	33	20,8	45	17,2
2	20	19,4	44	27,7	64	24,4
3	2	1,9	12	7,5	14	5,3
4+	3	2,9	8	5,0	11	4,2
Σύνολο	103	100,0	159	100,0	262	100,0

$\chi^2 = 17,16$, $BE = 4$, $N = 262$, $p < 0,005$

Πηγή: Γεωργίου, 2005

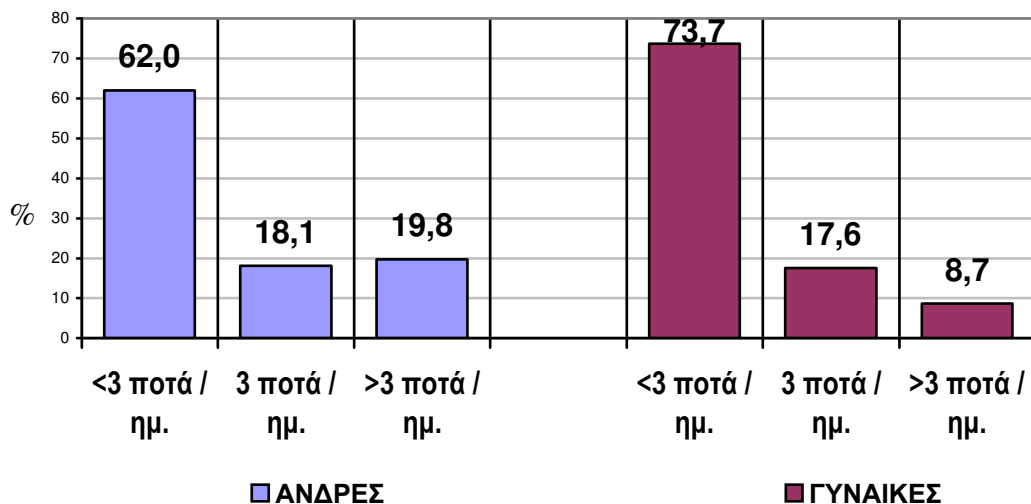
ΣΗΜΕΙΩΣΗ

- Αν κάποιος πίνακας έχει σκοπό να παρουσιάσει στοιχεία στατιστικής ανάλυσης, να παραθέτετε τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία κάτω από τον πίνακα (όπως φαίνεται ανωτέρω) ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να κρίνει τη στατιστική δοκιμασία που χρησιμοποιήσατε.
- Αν ο πίνακας περιλαμβάνει στοιχεία από κάποια επιστημονική πηγή ή ολόκληρος προέρχεται από κάποια άλλη δημοσίευση, πρέπει να αναφέρετε την πηγή (όπως φαίνεται ανωτέρω). Αυτό ισχύει επίσης για τα γραφήματα και τις εικόνες.

5.4 Γραφήματα

Η μορφή των γραφημάτων έχει ως εξής:

Γράφημα 4.7 Ποσοστιαία κατανομή ερωτώμενων κατά φύλο και κατανάλωση οινοπνευματώχων ποτών

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Αν σκοπεύετε να καταθέσετε ασπρόμαυρα αντίτυπα, επιλέξτε διαβαθμίσεις του γκρι ή ασπρόμαυρα μοτίβα που διατηρούν την αντίθεσή τους όταν φωτοτυπούνται.

5.5 Εικόνες

Η μορφή των εικόνων έχει ως εξής:

Εικόνα 2.10 Διοικητικές περιφέρειες της Ελλάδας όπου διεξήχθη η μελέτη

5.6 Βιβλιογραφικές αναφορές/παραπομπές

Μέσα στο κείμενο της μεταπτυχιακής διατριβής, οι βιβλιογραφικές αναφορές/παραπομπές πρέπει να έχουν τη μορφή «(επώνυμο συγγραφέα, έτος)» (π.χ. Ogden, 1998), (Marmot and Wilkinson, 2003) ή (Κυριόπουλος και Γείτονα, 1999) όταν πρόκειται για ένα ή δύο συγγραφείς αντίστοιχα. Όταν πρόκειται για τρεις ή περισσότερους συγγραφείς, οι βιβλιογραφικές αναφορές πρέπει να έχουν τη μορφή «(επώνυμο συγγραφέα, et al., έτος)» ή «(επώνυμο συγγραφέα, και συν., έτος)». Για παράδειγμα, (Marmot et al., 2002) ή (Κυριόπουλος και συν., 2000).

Όταν παρατίθεται αυτούσιο κομμάτι από κείμενο συγγράμματος, αυτό μπαίνει σε εισαγωγικά και γράφεται με λοξή γραφή (*italics*) και στο τέλος παρατίθεται ο συγγραφέας - όπως παραπάνω - με επιπλέον αναφορά στις σελίδες του συγγράμματος, στις οποίες υπάρχει το κείμενο, δηλαδή (Power, 1995, σελ. 15).

Αν η βιβλιογραφική αναφορά αφορά κάποια έκθεση από ελληνικό ή διεθνή οργανισμό, πρέπει να έχει τη μορφή «(οργανισμός, έτος)», δηλαδή (WHO, 2001) ή (ΠΟΥ, 2001) ανάλογα με το αν η έκθεση έχει εκδοθεί στην ξένη ή την ελληνική γλώσσα. Σημειώνεται ότι στο τμήμα «Συντομογραφίες» πρέπει να υπάρχει η επεξήγηση της συντομογραφίας WHO ή ΠΟΥ.

5.7 Βιβλιογραφία

Όλες οι βιβλιογραφικές αναφορές που περιλαμβάνονται στο κείμενο παρατίθενται σε αλφαβητική σειρά στην ενότητα Βιβλιογραφία, σε διαφορετικό κατάλογο η ελληνική από την ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Η βιβλιογραφία γράφεται σε μονό διάστημα με 6 points πριν από την παράγραφο (βλέπε Παράρτημα).

Απαιτείται απόλυτη ακρίβεια και συνέπεια στη μορφή με την οποία παρατίθενται οι αναφορές, ως εξής:

1) Για βιβλία: Όνομα συγγραφέα, έτος έκδοσης, τίτλος βιβλίου, εκδοτικός οίκος, τόπος. Παράδειγμα:

Ajzen, I., Fisbein, M. (1980) *Understanding Attitudes and Predicting Behaviour*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Τούντας, Γ. (2000) *Κοινωνία και υγεία*. Οδυσσέας, Αθήνα.

2) Για κεφάλαια βιβλίου: Όνομα συγγραφέα, έτος έκδοσης, τίτλος κεφαλαίου, τίτλος βιβλίου, επιμέλεια, εκδοτικός οίκος, τόπος, σελίδες κεφαλαίου. Παράδειγμα:

Conner, M., Sparks, P. (1996) The theory of Planned Behaviour and Health Behaviours. In: Conner, M., Norman P. (Eds), *Predicting health behaviour. Research and practice with social cognition models*, Open University Press, Buckingham, 121-162.

Λάγγας, Δ. (1999) Παράγοντες που διαμορφώνουν την κατανάλωση φαρμάκων στον παιδικό πληθυσμό. Στο: Γείτονα, Μ., Κυριόπουλος, Γ. (Επιμ.), *Πολιτική και οικονομία του φαρμάκου στην Ελλάδα*, Θεμέλιο, Αθήνα, 182-189.

3) Για άρθρα σε περιοδικά: Όνομα συγγραφέα, έτος έκδοσης, τίτλος άρθρου, τίτλος περιοδικού, τεύχος, σελίδες. Παράδειγμα:

Corby, N.H., Wolitski, R.J., Thornton-Johnson, S., Tanner, W. (1991) AIDS knowledge, perception of risk, and behaviours among female sex partners of injection drug users. *AIDS Education and prevention*, 3 (4): 353-66.

Τοπίτσογλου, Β., Κωστοπούλου, Μ., Μακρής, Γ. (2003) Χάρτης φθορίου νομού Δωδεκανήσου. *Ελληνικά Στοματολογικά Χρονικά*, 47(2): 169-173.

4) Για εκθέσεις/αναφορές: Φορέας, έτος έκδοσης, τίτλος, τόπος. Παράδειγμα:

Department of Health (2005) *Choosing Better Oral Health: An oral health strategy for England*, London.

Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας (2001) *Οι υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα*, Αθήνα.

5) Για πρακτικά συνεδρίου: Όνομα συγγραφέα, έτος έκδοσης πρακτικών, τίτλος άρθρου, όνομα συνεδρίου, οργανωτής, τόπος, σελίδες. Παράδειγμα:

Dore, S.D., Perkins, J.D., Kershenbaum, L.S. (1994) *Application of geometric nonlinear control in the process industries - a case study*. Proc. IFAC Symposium, ADCHEM '94, Kyoto, Japan, 501-506.

Μουντοκαλάκης, Θ. (2006) *Η βασισμένη σε ενδείξεις ιατρική έναντι της επαγωγικής λογικής στη λήψη ιατρικών αποφάσεων*. Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου για τη

Διοίκηση τα Οικονομικά και τις Πολιτικές Υγείας, Τομέας Οικονομικών της Υγείας
ΕΣΔΥ, Αθήνα, 111-116.

6) Για δημοσιεύσεις σε ηλεκτρονική μορφή από το διαδίκτυο: Όνομα συγγραφέα ή οργανισμού, έτος, τίτλος άρθρου, ημερομηνία ανάκτησης, διαδικτυακός τόπος.
Παράδειγμα:

Tham, M.T. (1997) *Distillation: an introduction*. Ανάκτηση 30 Μαρτίου 2006 από <http://lorien.ncl.ac.uk/ming/distil/distil0.htm>

5.8 Βιβλιοδεσία

Η σωστή βιβλιοδεσία δίνει τη δυνατότητα στην τριμελή επιτροπή αξιολόγησης να παρακολουθήσει εύκολα τη ροή του κειμένου χωρίς να υπάρχει κίνδυνος να χαθούν σελίδες. Πριν τη βιβλιοδεσία επιβεβαιώστε τη σελιδοποίηση, την αλληλουχία των κεφαλαίων και την αρίθμηση των σελίδων. Προτιμήστε βιβλιοδεσία σε σπирάλ για τα τρία αντίτυπα που καταθέτετε στην τριμελή επιτροπή αξιολόγησης.

Βιβλιοδεσία με σκληρό εξώφυλλο απαιτείται για το τελικό αντίτυπο. Δέσατε με σκληρό εξώφυλλο το τελικό αντίτυπο της διπλωματικής σας (μετά τις τελικές διορθώσεις και αλλαγές που ζητούν τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης). Το αντίτυπο αυτό θα υπάρχει στη Βιβλιοθήκη της ΕΣΔΥ. Η βιβλιοδεσία με σκληρό εξώφυλλο εγγυάται τη διατήρησή του σε καλή κατάσταση, ώστε οι μελλοντικοί σπουδαστές της ΕΣΔΥ να μπορούν να το χρησιμοποιούν.

6. ΓΛΩΣΣΑ

Το κείμενο της μεταπτυχιακής διατριβής πρέπει να είναι γραμμένο σε απλή δημοτική ελληνική γλώσσα και ελεγμένο για την ορθογραφία του.

Χρησιμοποιείτε το τρίτο πρόσωπο και, όπου τα στοιχεία σας είναι καλά τεκμηριωμένα, την ενεργητική φωνή, δηλαδή προτιμήστε «ο αποτελεσματικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα» από «η ποιότητα βελτιώνεται από τον αποτελεσματικό έλεγχο». Αντίθετα, όταν τα στοιχεία σας ή η μεθοδολογία σας έχουν κάποιους περιορισμούς, προτιμήστε την παθητική φωνή.

Μην κάνετε γενικεύσεις των συμπερασμάτων σας, αν η μεθοδολογία σας δεν το επιτρέπει (π.χ. μη αντιπροσωπευτικό δείγμα) και αποφύγετε απόλυτες εκφράσεις όπως «σαφώς», «αδιαμφισβήτητα», «αναμφίβολα», κλπ. Προτιμήστε ακριβή επιστημονική διατύπωση, π.χ. «τα στοιχεία δείχνουν ότι για τον πληθυσμό της μελέτης ισχύει ότι ...», ή «φαίνεται ότι η κοινωνική τάξη συσχετίζεται σε στατιστικά σημαντικό βαθμό με τη χρήση υπηρεσιών υγείας για τον πληθυσμό της μελέτης».

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Μην αρκεστείτε μόνο στον αυτόματο έλεγχο της ορθογραφίας από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή.
- Προσέξτε το συντακτικό. Ο σωστός γραπτός λόγος δεν αποτελεί απλή μεταφορά του προφορικού λόγου στο χαρτί.
- Μη γράφετε μεγάλες και πολύπλοκες προτάσεις (π.χ. μια παράγραφος να αποτελείται από μια πρόταση), γιατί αυξάνεται ο κίνδυνος παρανόησης.
- Χρησιμοποιείτε τα σημεία στίξης με προσοχή ώστε να δίνετε το σωστό νόημα.

7. ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας αρχίζει μετά το τέλος του Β' εξαμήνου. Το μέγιστο χρονικό διάστημα που μπορεί να διαρκέσει η εκπόνησή της, είναι ένα επιπλέον ημερολογιακό έτος (δηλ. 30 Σεπτεμβρίου του επόμενου έτους).

Με το πέρασμα του χρονικού αυτού διαστήματος επαναλαμβάνεται η όλη διαδικασία μόνο μετά από αίτηση του σπουδαστή, η οποία θα συνοδεύεται με αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη του Επόπτη (ο οποίος ορίζει την απαιτούμενη παράταση η οποία δεν μπορεί να ξεπερνά τους 6 μήνες), και έγκριση α) του Καθηγητή του Τομέα και β) του Διευθυντή Σπουδών. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να απαιτηθεί απόφαση του Συλλόγου Καθηγητών της ΕΣΔΥ.

Όταν ο Επόπτης κρίνει ότι η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία έχει ολοκληρωθεί, δίνει τη συγκατάθεσή του ώστε ο σπουδαστής να την υποβάλει προς κρίση και αξιολόγηση. Οι διαδικασίες περιγράφονται παρακάτω.

7.1 Υποβολή διπλωματικής προς αξιολόγηση

Τρία αντίτυπα δεμένα με μαλακό εξώφυλλο (κατά προτίμηση σε σπράλ) κατατίθενται στον Τομέα όπου εκπονήθηκε η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Ο Τομέας ορίζει Τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης τα μέλη της οποίας παραλαμβάνουν από ένα αντίτυπο της διατριβής.

Γίνεται προσπάθεια οι επιτροπές να έχουν πολυκλαδική και διεπιστημονική σύνθεση. Ο ορισμός της επιτροπής για την υποστήριξη της διπλωματικής σημαίνει ότι το ουσιαστικό μέρος της εργασίας έγινε, όχι όμως και η τελική έγκριση.

Η Τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης ορίζεται από τον Καθηγητή – Διευθυντή του Τομέα και συμμετέχουν Καθηγητές ΕΣΔΥ, Μέλη ΔΕΠ ΕΣΔΥ και ΑΕΙ και ΤΕΙ, Ειδικοί Επιστήμονες των ΑΕΙ και ΤΕΙ ή Ερευνητικών Κέντρων ή αναγνωρισμένοι Ειδικοί

Επαγγελματίες Υγείας. Το έργο της επιτροπής αυτής είναι να πιστοποιήσει (ή όχι) την ολοκλήρωση των Διδακτικών Μονάδων στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος για την απονομή του Μεταπτυχιακού Τίτλου Ειδίκευσης, βαθμολογώντας τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αναλόγως των ποιοτικών χαρακτηριστικών της (συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξής της) ως Μη Αποδεκτή, Αποδεκτή, Καλή, Πολύ Καλή, Άριστη.

Η υποστήριξη της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας γίνεται δημόσια. Κατά τα μέσα Σεπτεμβρίου (τελευταίου μηνός του ακαδημαϊκού έτους) η Γραμματεία της ΕΣΔΥ ανακοινώνει τις ημερομηνίες δημόσιας υποστήριξης των διπλωματικών. Αυτές ορίζονται κατά προτίμηση τους μήνες Οκτώβριο, Φεβρουάριο και Ιούνιο. Όλες οι διπλωματικές εργασίες που έχουν υποβληθεί προς κρίση μέχρι την 15^η Σεπτεμβρίου, υποστηρίζονται δημοσίως τον Οκτώβριο. Όσες έχουν υποβληθεί μέχρι 15^η Ιανουαρίου υποστηρίζονται τον Φεβρουάριο, και τέλος όσες έχουν υποβληθεί μέχρι 15^η Μαΐου υποστηρίζονται τον Ιούνιο.

7.2 Διαδικασία και κριτήρια αξιολόγησης διπλωματικής εργασίας

Ο σπουδαστής επικοινωνεί με τα μέλη της Τριμελούς Επιτροπής Αξιολόγησης, τα οποία μπορεί να ζητήσουν τυχόν διευκρινίσεις ή διορθώσεις το αργότερο μια εβδομάδα πριν την υποστήριξη.

Η συνεδρία της υποστήριξης περιλαμβάνει:

- α) Σύντομη παρουσίαση (διάρκειας το πολύ 15 λεπτών με τη χρήση του λογισμικού Powerpoint) από τον σπουδαστή των κύριων σημείων της εργασίας και των συμπερασμάτων.
- β) Κριτικά σχόλια από τα μέλη της επιτροπής.
- γ) Συζήτηση με βάση τις παρατηρήσεις και τα σχόλια.
- δ) Βαθμολόγηση με βάση τη κλίμακα «Μη Αποδεκτή», «Αποδεκτή», «Καλή», «Πολύ καλή», «Άριστη»

Τα κριτήρια βαθμολόγησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι τα ακόλουθα:

α) Μη Αποδεκτή

Ασαφείς στόχοι ή απουσιάζουν
Ασαφής ή / και χωρίς συνοχή αναπαραγωγή κειμένων, στοιχείων, πληροφοριών
Ανεπαρκώς γραμμένη με μικρές ενδείξεις ξεκάθαρης σκέψης
Ανεπαρκής αναφορά πηγών
Ανεπαρκής μεθοδολογία
Έλλειψη διασύνδεσης με την θεματική ενότητα ή το αντικείμενο των μαθημάτων
Χωρίς αντίληψη Δημόσιας Υγείας ή Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας
Δεν τεκμηριώνεται επίτευξη των στόχων της μελέτης

β) Αποδεκτή

Παρατίθενται στόχοι αλλά δεν είναι ευκρινώς καθορισμένοι
Μικρή συνοχή, αναπαραγωγή κειμένων, στοιχείων, πληροφοριών
Ανεπαρκώς γραμμένη αλλά με κάποιες ενδείξεις ξεκάθαρης σκέψης
Ικανοποιητική αναφορά πηγών
Ασαφής μεθοδολογία
Μικρή διασύνδεση με την θεματική ενότητα ή το αντικείμενο των μαθημάτων
Χαμηλή αντίληψη Δημόσιας Υγείας ή Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας
Μερική επίτευξη στόχων μελέτης

β) Καλή

Αποδείξεις κριτικής σκέψης σε σχετικές θεματικές ενότητες
Ευκρινώς γραμμένη, με καλή διάταξη και αναφορές στους προσωπικούς στόχους και στη σχετική βιβλιογραφία
Κενά, ανακρίβειες ή προχειρότητα στην παρουσίαση
Περιορισμένη αντίληψη Δημόσιας Υγείας ή Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, αλλά παρόλα αυτά υπερβολικά εξαρτώμενη από ένα στενό φάσμα πηγών (τάση επανάληψης ιδεών άλλων συγγραφέων χωρίς κριτική)

γ) Πολύ Καλή

Ισχυρές αποδείξεις κριτικής σκέψης σε σχετικές θεματικές ενότητες

Καθαρά γραμμένη, με καλή διάταξη με αναφορές σε προσωπικούς στόχους και σχετική βιβλιογραφία

Καλή παρουσίαση από άποψη αναφορών, βιβλιογραφίας, τίτλους κεφαλαίων, κλπ

Μπορεί να υπάρχουν κάποια μικρά κενά, ανακρίβειες ή προχειρότητα, ή μπορεί να είναι πολύ μεγάλη ή πολύ μικρή

Καλή αντίληψη Δημόσιας Υγείας ή Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, απόδειξη αντίληψης των θεμάτων και των θεωριών που παρουσιάζονται στο πρώτο και στο δεύτερο εξάμηνο

δ) Άριστη

Όπως στην **Πολύ Καλή** – αλλά με πολύ μικρά κενά ή ανακρίβειες

Καλά δομημένη εργασία, τακτοποιημένες βασικές ιδέες και αποδείξεις

Ευκρινή αντίληψη Δημόσιας Υγείας ή Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, κριτικάροντας ιδέες που παρουσιάζονται στο πρώτο και στο δεύτερο εξάμηνο

Πρωτότυπη και δημιουργική εργασία

Σοβαρές ενδείξεις ανεξάρτητης και έξυπνης έρευνας και ανάλυσης

Ισχυρή πιθανότητα δημοσίευσης άρθρου σε επιστημονικό περιοδικό.

Σημειώνεται ότι στην τελική βαθμολογία λαμβάνεται επίσης υπόψη η απόδοση του σπουδαστή κατά την υποστήριξη, με βάση την ποιότητα της παρουσίασης (δηλ. τήρηση του χρόνου των 15 λεπτών, δομή, σαφήνεια) και την ανταπόκρισή του στις ερωτήσεις κατά τη συζήτηση.

Η Τριμελής Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία το Πρακτικό Αξιολόγησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Ο σπουδαστής πρέπει μέσα σε μια εβδομάδα από την επιτυχή υποστήριξη της διπλωματικής, να καταθέσει στη Γραμματεία το τελικό αντίτυπο αυτής, όπου έχουν ενσωματωθεί οι τελικές διορθώσεις (παρατηρήσεις, υποδείξεις, προτάσεις Τριμελούς

Επιτροπής) και το οποίο έχει την απαιτούμενη βιβλιοδεσία με σκληρό εξώφυλλο. Το τελικό αντίτυπο συνοδεύει και CD που περιέχει το αντίστοιχο ηλεκτρονικό αρχείο της Διπλωματικής.

Ακολούθως, η Γραμματεία υποβάλλει σχετικό αίτημα στο Συμβούλιο Καθηγητών της ΕΣΔΥ ώστε ο σπουδαστής να ανακηρυχτεί πτυχιούχος. Ο σπουδαστής μπορεί μετά από αίτησή του να ζητήσει βεβαίωση ότι ανακηρύχθηκε πτυχιούχος. Η τελετή απονομής του Μεταπτυχιακού Τίτλου ανακοινώνεται από τη Γραμματεία σε μεταγενέστερο χρόνο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Υπόδειγμα μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ
2006 - 2007

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ

Σεπτέμβριος 2007

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ
2006 - 2007

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ

Τομέας Οικονομικών της Υγείας
Επόπτης: Δρ. Νικόλαος Νικολόπουλος

Σεπτέμβριος 2007

Copyright © Ονοματεπώνυμο φοιτητή, 2007

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Υγεία της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας. Η έγκρισή της δεν υποδηλώνει απαραίτητως και την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας.

Βεβαιώνω ότι η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία είναι αποτέλεσμα δικής μου δουλειάς και δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής. Στις δημοσιευμένες ή μη δημοσιευμένες πηγές που αναφέρω έχω χρησιμοποιήσει εισαγωγικά όπου απαιτείται και έχω παραθέσει τις πηγές τους στο τμήμα της βιβλιογραφίας.

Υπογραφή:

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των επιπτώσεων της μετανάστευσης στην Κοινωνική Ασφάλιση και τη Δημόσια Υγεία. Ειδικότερα, εξετάζονται η ιστορία και οι αιτίες της σύγχρονης μετανάστευσης διεθνώς και στην Ελλάδα, η έκταση του φαινομένου στην Ελλάδα, και οι επιπτώσεις στην Κοινωνική Ασφάλιση με βάση τα στοιχεία τριών κύριων Ταμείων (ΙΚΑ, ΤΕΒΕ και ΟΓΑ). Τέλος, εξετάζεται ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Το υλικό της μελέτης αποτέλεσε ελληνική και διεθνής βιβλιογραφία και στοιχεία εισφορών και ηλικιακής πυραμίδας ελλήνων και αλλοδαπών που τηρούν στο αρχείο τους τα Ταμεία της μελέτης. Τέλος, χρησιμοποιήθηκαν ημιδομημένες συνεντεύξεις ποιοτικής έρευνας για την εκτίμηση του ρόλου των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Τα αποτελέσματα της μετανάστευσης στη δημόσια υγεία αναλύονται προς τρεις κεντρικές κατευθύνσεις: α) τους γηγενείς, β) τους μετανάστες και γ) τη λειτουργία της δημόσιας υγείας. Παράλληλα εξετάζονται η λειτουργία, και η προσφορά της ΜΚΟ PRAKSIS ως case study, γιατί φάνηκε πως οι ΜΚΟ έχουν καταλυτικό ρόλο δημόσια υγεία της χώρας ως τρίτος πόλος.

Σύμφωνα με τα ευρήματα η Ελλάδα υπολείπεται αρκετά σε ολοκληρωμένη και περιεκτική μεταναστευτική πολιτική, γεγονός που προκαλεί κάποιες αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνική ασφάλιση και αφήνει κενά σε θέματα δημόσιας υγείας. Έχουν δρομολογηθεί αρκετά ενθαρρυντικές πρωτοβουλίες οι οποίες θα μπορέσουν να αποδώσουν μόνον εάν συμπεριληφθούν σε μια ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ: μετανάστευση, μεταναστευτική πολιτική, κοινωνική ασφάλιση, δημόσια υγεία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	i
Κατάλογος πινάκων	iv
Κατάλογος γραφημάτων	v
Συντομογραφίες	vi
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
Κεφάλαιο 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
Κεφάλαιο 2. ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΣ	5
2.1 Ορισμοί	5
2.2 Η μετανάστευση διεθνώς	9
2.3 Η μετανάστευση στην Ελλάδα	13
2.4 Η μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας	
2.5 Η μεταναστευτική πολιτική της Ε.Ε.	
2.6 Μετανάστευση και κοινωνική ασφάλιση	
2.7 Μετανάστευση και δημόσια υγεία	
Κεφάλαιο 3. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ	
Κεφάλαιο 4. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ	
4.1 Εντοπισμός βιβλιογραφίας	
4.2 Αρχειακό υλικό ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, ΟΓΑ	
4.3 Ποιοτική έρευνα	
Κεφάλαιο 5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
5.1 Η ασφάλιση μεταναστών στο ΙΚΑ	
5.2 Η ασφάλιση μεταναστών στο ΤΕΒΕ	
5.3 Η ασφάλιση μεταναστών στον ΟΓΑ	
5.4 Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης στην υγεία των γηγενών	
5.5 Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης στην υγεία των μεταναστών	
5.6 Ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων	
Κεφάλαιο 6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	
6.1 Η παρούσα κατάσταση	
6.2 Το μέλλον των ασφαλιστικών ταμείων	
6.3 Νομιμοποίηση παράνομων μεταναστών	
6.4 Πολιτική δημόσιας υγείας	
6.5 Εθνική μεταναστευτική πολιτική	
Κεφάλαιο 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
ABSTRACT.....	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
I. Το ερωτηματολόγιο της ποιοτικής έρευνας.....	
II. Κανονισμοί ασφάλισης ΙΚΑ.....	

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

2.1	Ο παγκόσμιος πληθυσμός των μεταναστών	12
5.1	Πραγματικός πληθυσμός της Ελλάδας κατά υπηκοότητα στα έτη των απογραφών κατά την μεταπολεμική περίοδο	17
5.2	Οι συνιστώσες της μεταβολής του πληθυσμού της Ελλάδας στις χρονικές περιόδους μεταξύ των απογραφών	19
5.3	Ποσοστιαία συμμετοχή των κυριότερων χωρών προέλευσης μεταναστών	21

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

1.1	Οι συνιστώσες της μεταβολής του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας, 1951 – 2001	19
1.2.	Κατανομή των μεταναστών στις περιφέρειες της Ελλάδας.....	27
2.1.	Πληθυσμός Ελλήνων και αλλοδαπών ανά ομάδα ηλικίας	32
3.1.	Κατανομή κατά ηλικία των εντερικών παρασιτώσεων	71

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΙΚΑ: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

ΟΓΑ: Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η μελέτη αυτή διεξήχθη στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Υγεία της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας (ΕΣΔΥ). Η εργασία μου ανατέθηκε από τον Καθηγητή κ. XXXXXXXXXX και υπεύθυνη για την παρακολούθηση της προόδου ήταν η Επιμελήτρια κα. XXXXXXXXX.

Η εργασία αυτή, ενδεχομένως, να μην αποτύπωσε διεξοδικά της επιπτώσεις της Μετανάστευσης στην Κοινωνική Ασφάλιση και τη Δημόσια Υγεία, αποτελεί όμως προσπάθεια για εμπεριστατωμένη μελέτη του θέματος, με ουσία και σύγχρονη οπτική.

Η βιβλιογραφική αναζήτηση υπήρξε βασικός άξονας ανεύρεσης πηγών πληροφόρησης για το θέμα. Η εργασία αυτή βασίστηκε κυρίως σε μελέτη σύγχρονων συγγραμμάτων και άρθρων για να μπορέσει να αναδειχθεί η σημερινή πραγματικότητα. Επίσης διερευνήθηκαν πηγές από το διαδίκτυο όταν αυτές μπορούσαν να προσφέρουν ουσιώδεις πληροφορίες. Επίσης, χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενή στοιχεία από το αρχείο των κυριότερων ασφαλιστικών ταμείων. Στην προσπάθεια να βρεθεί το κατάλληλο υλικό υπήρξαν άτομα που με εξυπηρέτησαν ιδιαίτερα. Θα ήθελα να ευχαριστήσω το προσωπικό της Γραμματείας και της βιβλιοθήκης της ΕΣΔΥ, τη Διευθύντρια και το προσωπικό του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ), την κα. XXXXXX υπεύθυνη τμήματος Διεθνών Σχέσεων και Επικοινωνίας του ΚΕΕΛ, καθώς και το προσωπικό της βιβλιοθήκης του Πανεπιστήμιου Αιγαίου

Σε σχέση με την έρευνα με τη μορφή συνεντεύξεων, αυτές δόθηκαν από ανθρώπους με άμεση σχέση με το εξεταζόμενο θέμα. Συζητήθηκαν τα ανάλογα θέματα με τον πρόεδρο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής κ. XXXXXXXX και με τον κ. XXXXX γιατρό της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης PRAKSIS τους οποίους και ευχαριστώ θερμά για τον πολύτιμο χρόνο που μου αφιέρωσαν.

Ακόμα θα ήθελα να δώσω τις ευχαριστίες μου στο προσωπικό της Μηχανογράφησης του ΤΕΒΕ και του τμήματος Μητρώου για τα δεδομένα που μου έδωσαν για τους ασφαλισμένους μετανάστες.

Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ιστορία της μετανάστευσης ακολουθεί την ιστορική διαδρομή της ανθρωπότητας και είναι τόσο παλαιά όσο η ύπαρξη του ανθρώπου. Η μετακίνηση ανθρώπων είχε, και θα έχει πάντα, επιπτώσεις στον καινούριο τόπο εγκατάστασης και στη ζωή της φιλοξενούσας κοινωνίας. Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης, όπως και όλων των έντονων κοινωνικών φαινομένων, έχουν δύο όψεις, τη θετική και την αρνητική. Η εργασία αυτή έχει σκοπό να μελετήσει τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα στους τομείς της Κοινωνικής Ασφάλισης και της Δημόσιας Υγείας.

Το Κεφάλαιο 1 αφού αποσαφηνίσει τους εμπλεκόμενους όρους που θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια της εργασίας, αναλύει συνοπτικά το φαινόμενο της μετανάστευσης σε παγκόσμιο επίπεδο και προσπαθεί να διερευνήσει τις αιτίες που το προκαλούν στη σύγχρονη εποχή. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η ιστορία της μετανάστευσης στην Ελλάδα αλλά και το προφίλ των μεταναστών που έχουν εγκατασταθεί στη χώρα μας. Τέλος, στο κεφάλαιο αυτό αναφέρεται η γενική μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ.

.....

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 2: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΣ

2.1 Ορισμοί

Μετανάστευση, στα πλαίσια του γενικότερου ορισμού της, ονομάζεται η μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου, μιας ομάδας ή ενός κοινωνικού συνόλου (Δημουλάς και συν., 2004). Ο γενικός αυτός ορισμός υπόκειται σε πολλές διαφοροποιήσεις και κατά συνέπεια η μετανάστευση και οι μετανάστες μπορούν να διαχωριστούν σε πολλές κατηγορίες ανάλογα με το κριτήριο που υιοθετείται. Η συνηθέστερη σύγχρονη μορφή μετανάστευσης οφείλεται σε οικονομικούς παράγοντες. Ταυτόχρονα εξακολουθούν να υφίστανται και πολιτικοί λόγοι για τη μετακίνηση πληθυσμών. Με τη σύγκριση των δύο προβαίνουμε και στη διάκριση μεταξύ του οικονομικού μετανάστη (ή απλά μετανάστη) και του πρόσφυγα (πολιτικού πρόσφυγα). Γεωγραφικά αναφέρεται η διάκριση στη μετανάστευση από ανατολή σε δύση και από νότο σε βορά.

Όταν αναφερόμαστε στον όρο «μετανάστης» εννοούμε εκείνο το μέλος μιας κοινωνίας που εγκαταλείπει εκούσια τη χώρα του για να εγκατασταθεί προσωρινά ή μόνιμα σε μία άλλη. Ενώ, όταν αναφερόμαστε στον όρο «πρόσφυγας» εννοούμε το μέλος μιας κοινωνίας που λόγω διαφορετικών πολιτικών πεποιθήσεων, διώξεων και σοβαρών καταστρατηγήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εγκαταλείπει ακούσια τη χώρα του για να αναζητήσει άσυλο στους κόλπους μιας άλλης κοινωνίας που δεν αντιμετωπίζει κανένα από αυτά τα προβλήματα (Δημουλάς και συν., 2004).

2.2 Η μετανάστευση διεθνώς

Το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό και επηρεάζει τις κοινωνικές και πολιτικές δομές σε όλο τον κόσμο. Σήμερα υπάρχουν περισσότεροι από 175 εκατομμύρια μετανάστες σε ολόκληρη την υφήλιο (Πίνακας 2.1). Αν και αγαπημένος

προορισμός των μεταναστών είναι η Ευρώπη, με το μεγαλύτερο πληθυσμό τους να συγκεντρώνεται εκεί, οι μετανάστες είναι διεσπαρμένοι παντού. Αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής τους στον τοπικό πληθυσμό, μεγάλες συγκεντρώσεις εμφανίζονται στην Ωκεανία (19%) και τη Βόρεια Αμερική (13%), πράγμα που σημαίνει ότι οι επιπτώσεις από τη διαμονή των μεταναστών στις χώρες των προαναφερθέντων γεωγραφικών διαμερισμάτων, ιδιαίτερα στους τομείς της κοινωνίας, οικονομίας και πολιτικής, είναι πιο έντονες απ' ό τι στην υπόλοιπη διεθνή κοινότητα.

Πίνακας 2.1 Ο παγκόσμιος πληθυσμός των μεταναστών

	Συνολικός πληθυσμός (σε εκατομμύρια)	Μετανάστες στον πληθυσμό (σε εκατομμύρια)	Ποσοστό %
Ασία	3672,3	49,7	1,4
Αφρική	793,6	16,2	2,0
Ευρώπη	727,3	56,1	7,7
Λατ. Αμερική / Καραϊβική	518,8	5,9	1,1
Βόρεια Αμερική	313,1	40,8	13,0
Ωκεανία - Ειρηνικός	30,5	5,8	19,0
Σύνολο	6055,6	174,5	2,9

Πηγή: Βίλκενς, 2005

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 3: ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στόχος της παρούσας μελέτης να εξετάσει τις πιθανές επιπτώσεις της μετανάστευσης στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της Ελλάδας και στη Δημόσια Υγεία της χώρας.

Ο απώτερος αυτός στόχος θέτει επιμέρους ερωτήματα ως εξής:

- Ποια είναι η ιστορική εξέλιξη και οι αιτίες του φαινομένου της μετανάστευσης διεθνώς και στην Ελλάδα.
- Ποια είναι η έκταση του φαινομένου της σύγχρονης μετανάστευσης στην Ελλάδα.
- Ποιο είναι το ασφαλιστικό προφίλ των ασφαλισμένων μεταναστών στα κύρια ασφαλιστικά ταμεία, δηλ. ΙΚΑ, ΤΕΒΕ και ΟΓΑ.
- Ποιο είναι το προφίλ νοσηρότητας των μεταναστών και πως αυτό εντάσσεται και αντιμετωπίζεται στο χώρο της Δημόσιας Υγείας στην Ελλάδα.
- Ποιος είναι ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων.
- Ποια τα κέρδη/οφέλη ή/και οι απειλές για το ασφαλιστικό σύστημα στην Ελλάδα.
- Ποιοι θα πρέπει να είναι οι βασικοί άξονες μιας ολοκληρωμένης και περιεκτικής μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα από την πλευρά της διασφάλισης της κοινωνικής ασφάλισης και της δημόσιας υγείας.

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 4: ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την απάντηση των επιμέρους ερωτημάτων της μελέτης απαιτήθηκε διαφορετική μεθοδολογία.

4.1 Εντοπισμός βιβλιογραφίας

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση έγινε με τη χρήση ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών του διαδικτύου, με χειρωνακτική έρευνα σε βιβλιοθήκες, και με εντοπισμό των ΦΕΚ που αφορούσαν τη σχετική νομοθεσία. Οι λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν:

- μετανάστες
- μεταναστευτική πολιτική
- κοινωνική ασφάλιση
- δημόσια υγεία
- υγεία μεταναστών
- κέντρα υποδοχής μεταναστών

4.2 Αρχειακό υλικό ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, ΟΓΑ και ΚΕΕΛ

Για τα στοιχεία κοινωνικής ασφάλισης των μεταναστών χρησιμοποιήθηκε πρωτογενές αρχειακό υλικό από το μητρώο ασφαλισμένων του ΙΚΑ, ΤΕΒΕ και ΟΓΑ, μετά από τη λήψη της σχετικής άδειας από τη διοίκηση των Ταμείων.

Για τα στοιχεία δημόσιας υγείας και νοσηρότητας των μεταναστών στην Ελλάδα, εκτός από τη δημοσιευμένη βιβλιογραφία χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από το ΚΕΕΛ, μετά την εξασφάλιση σχετικής άδειας.

4.3 Ποιοτική έρευνα

Για την αξιολόγηση του ρόλου των μη κυβερνητικών οργανισμών, διαμορφώθηκε ειδικό ημιδομημένο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα ΙΙ) και διενεργήθηκαν τρεις συνεντεύξεις με τους επικεφαλής ιατρικών υπηρεσιών σχετικών οργανισμών. Οι συνεντεύξεις έγιναν στα

γραφεία των οργανισμών μετά από σχετική πρόσκληση. Ακολούθησε ανάλυση των ποιοτικών στοιχείων – απαντήσεων.

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

5.1 Η ασφάλιση μεταναστών στο ΙΚΑ

Ο κανονισμός του ΙΚΑ αναφέρει «Ασφαλισμένος του ΙΚΑ είναι οποιοδήποτε πρόσωπο παρέχει εξαρτημένη εργασία ανεξάρτητα από την υπηκοότητα του ή την ιθαγένειά του» (Μαράτου – Αλιπράντη και συν., 2005).

Όπως είναι ευνόητο από τον παραπάνω κανονισμό, το ΙΚΑ δεν κάνει διαχωρισμό για τους αλλοδαπούς. Στη περίπτωση που αυτοί έχουν άδεια παραμονής και εργασίας και προσφέρουν εξαρτημένη εργασία, εγγράφονται κανονικά στα μητρώα του ΙΚΑ και ασφαλιζονται από αυτό. Το σύνολο των αλλοδαπών που ήταν εγγεγραμμένοι στο ΙΚΑ το 2004 ήταν 242.142 άτομα. Οι αλλοδαποί αυτοί κατά χώρα προέλευσης και παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.1.

Πίνακας 5.1 Αριθμός αλλοδαπών εγγεγραμμένων στο ΙΚΑ

Χώρα προέλευσης	Πληθυσμός	%
Αλβανία	130.510	53,90
Βουλγαρία	16.283	6,72
Ρουμανία	12.536	5,18
Πολωνία	3.560	1,47
Γεωργία	2.403	0,99
Ουκρανία	2.014	0,83
Μολδαβία	815	0,34
Τουρκία	745	0,31
Σύνολο	242.142	100,00

Πηγή: Μαράτου – Αλιπράντη και συν., 2005. Επεξεργασμένα στοιχεία

Όπως παρατηρούμε, η αναλογία της κατανομής του πληθυσμού των μεταναστών όπως περιγράφηκε στο Κεφάλαιο 1, είναι παρόμοια με αυτή των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ. Οι τρεις χώρες με τους περισσότερους μετανάστες στην Ελλάδα (Αλβανία, Βουλγαρία και Ρουμανία) καλύπτουν το 65,8% των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ, όση είναι περίπου και η αναλογία τους στον μεταναστευτικό πληθυσμό.

Ο συνολικός πληθυσμός των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ σε κοινές επιχειρήσεις και οικοδομοτεχνικά έργα είναι 1.865.575, όπου των 87% (1.623.433) είναι Έλληνες και το 13% αλλοδαποί.

Πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι το ΙΚΑ δεν υπολογίζει μερικές κατηγορίες εργαζομένων που δηλώνουν ότι είναι μισθωτοί. Οι οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα μπορούν να ασφαλιστούν στο ΙΚΑ, αλλά το σύστημα μηχανογράφησης του ιδρύματος δεν τους υπολογίζει προς το παρόν. Στα επαγγέλματα αυτά είναι προφανές ότι το ποσοστό των μεταναστών είναι πιο υψηλό από το 13%. Ως γνωστόν, δεν ανήκουν στο ΙΚΑ οι δημόσιοι υπάλληλοι παρόλο που ασκούν εξαρτημένη εργασία.

.....

.....

.....

5.2 Η ασφάλιση μεταναστών στο ΤΕΒΕ

Το ΤΕΒΕ με τον νόμο Ν.2676/99 ανήκει στον Οργανισμό Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ) μαζί με το ΤΑΕ και το ΤΣΑ. Η ασφάλιση στο ΤΕΒΕ είναι υποχρεωτική και ασφαρίζονται «όλοι οι Επαγγελματίες και Βιοτέχνες που έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και ασκούν επάγγελμα, ανεξάρτητα από τη μορφή λειτουργίας της επιχείρησης, ατομική ή εταιρεία (ομόρρυθμη, ετερόρρυθμη, ΑΕ, ΕΠΕ)». Επίσης στην ασφάλισή του υπάγονται και διάφορες άλλες κατηγορίες επαγγελματιών όπως ξενοδόχοι, εκτελωνιστές, καθώς και απασχολούμενοι με σύμβαση έργου σε φορείς του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Οι ασφαλισμένοι αλλοδαποί στο ΤΕΒΕ έχουν ακριβώς τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους Έλληνες ασφαλισμένους. Μετά την εγγραφή στα μητρώα του

ΤΕΒΕ, οι ασφαλισμένοι υποχρεούνται στην καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών. Οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται ανάλογα με τη χρονολογία εγγραφής τους στον ασφαλιστικό φορέα (παλαιοί ασφαλισμένοι μέχρι 31/12/1992 και οι νέοι από 1/1/1993) σε ασφαλιστικές κατηγορίες. Για τους νέους ασφαλισμένους υπάρχουν δεκατέσσερις ασφαλιστικές κατηγορίες, από τις οποίες οι πέντε είναι υποχρεωτικές και οι εννέα προαιρετικές. Ο νεοεγγραφόμενος στο ΤΕΒΕ, που δεν είναι ασφαλισμένος και σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, κατατάσσεται υποχρεωτικά στην 1^η ασφαλιστική κατηγορία. Η κατάταξη σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία γίνεται μετά την συμπλήρωση δύο ετών σε κάθε μία από αυτές και μέχρι την 5^η, όπου μπορεί να παραμείνει μέχρι την συνταξιοδότηση του, εφόσον ο ίδιος με αίτηση του δεν ζητήσει την υπαγωγή σε μια από τις υπόλοιπες εννέα προαιρετικές κατηγορίες. Το ύψος της σύνταξης εξαρτάται από την ασφαλιστική κατηγορία στην οποία εντάσσεται ο ασφαλισμένος και για το λόγο αυτό, όσο υψηλότερη είναι η ασφαλιστική κατηγορία, τόσο μεγαλύτερο και το πόσο της σύνταξης. Αναλυτικά:

Πίνακας 5.2 Ασφαλιστικές κατηγορίες εισφορών του ΤΕΒΕ (2004)

A/A	Κλάδος σύνταξης (σε €)	Κλάδος Ασθενείας (σε €)	Σύνολο (σε €)
<i>Υποχρεωτικές</i>			
1	82,14	44,88	127,02
2	101,01	55,19	156,20
3	171,07	65,44	236,51
4	197,77	75,65	273,42
5	223,33	85,42	308,75
<i>Προαιρετικές</i>			
6	242,96	92,93	335,89
7	361,95	100,19	462,14
8	280,93	107,46	388,39
9	299,91	114,72	414,63
10	318,90	121,98	440,88
11	337,88	129,24	467,12
12	356,86	136,50	493,36
13	376,85	143,76	520,61
14	394,83	151,02	545,85

Πηγή: ΤΕΒΕ, 2005

Οι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΤΕΒΕ έως το 2004 ήταν 551.413, ωστόσο οι 228.700 δεν είχαν συμπληρώσει στο αντίστοιχο έγγραφο την χώρα προέλευσης τους. Εκτιμάται από το ΤΕΒΕ ότι η μεγάλη πλειοψηφία των μη δηλωσάντων ήταν Έλληνες, παρόλα αυτά δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι κάποιο ποσοστό από αυτούς είναι αλλοδαποί. Με αυτές τις υποθέσεις το ποσοστό της συμμετοχής των ασφαλισμένων αλλοδαπών στο ΤΕΒΕ είναι περίπου 1.8% (βλ. Πίνακα 5.2). Σε σύγκριση με το ΙΚΑ, όπου οι αλλοδαποί αποτελούν το 13% του συνόλου, στο ΤΕΒΕ η συμμετοχή είναι ιδιαίτερα χαμηλή.

.....

.....

.....

.....

5.3 Η ασφάλιση μεταναστών στον ΟΓΑ

Ο ΟΓΑ ιδρύθηκε με το νόμο 4169/61 με σκοπό καταρχήν «τη χορήγηση παροχών συντάξεων γήρατος – χηρείας και την παροχή υγειονομικής περίθαλψης στον αγροτικό πληθυσμό της χώρας». Στη συνέχεια διευρύνθηκε η ασφαλιστική του προστασία με προσθήκη παροχών, όπως φαρμακευτική περίθαλψη, συντάξεις αναπηρίας και άλλα. Το 1998 ο ΟΓΑ μετατράπηκε σε Ταμείο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών και παρέχει ένα ευρύ και πλήρες φάσμα ασφαλιστικής προστασίας.

Στην ασφάλιση του ΟΓΑ υπάγονται υποχρεωτικά: «οι αγρότες, δηλαδή οι απασχολούμενοι αυτοτελώς, συστηματικά και κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα στην αγροτική οικονομία (ιδιοκτήτες και εκμεταλλευτές αγροκτημάτων, κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι μελισσοκόμοι κλπ) καθώς και οι αλιείς που δεν υπάγονται στην ασφάλιση

άλλου φορέα. Επίσης υπάγονται οι αγρεργάτες, δηλαδή οι απασχολούμενοι κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα με μισθό ή ημερομίσθιο σε οποιαδήποτε παραγωγική αγροτική εργασία». Οι αλλοδαποί μπορούν να ασφαλιστούν στον ΟΓΑ εφόσον έχουν λάβει άδεια άσκησης εργασίας και τηρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις

Οι αυτοτελώς απασχολούμενοι στην αγροτική οικονομία μπορούν να επιλέξουν με δήλωση τους μια από τις επτά ασφαλιστικές κατηγορίες του κλάδου και υποχρεούνται να καταβάλουν οι ίδιοι τις ασφαλιστικές τους εισφορές για σύνταξη, ασθένεια και για την Αγροτική Εστία. Αν δεν υποβάλουν δήλωση, η κατάταξη γίνεται από τον ανταποκριτή του ΟΓΑ στην 1^η κατώτερη ασφαλιστική κατηγορία. Η αλλαγή ασφαλιστικής κατηγορίας μπορεί να ζητηθεί οποτεδήποτε από τον ασφαλισμένο και ισχύει από την 1^η του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης. Φυσικά το ύψος της σύνταξης είναι ανάλογο του χρόνου ασφάλισης και της ασφαλιστικής κατηγορίας. Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει για την υγειονομική και φαρμακευτική περίθαλψη, η οποία αποκτάται από την 1^η κύρια κατηγορία.

Πίνακας 5.3 Ασφαλιστικές κατηγορίες εισφορών του ΟΓΑ

Ασφαλιστική κατηγορία	Ποσά ασφαλιστικής κατηγορίας (€)	Μηνιαία εισφορά ασφαλισμένου (€)	Ετήσια εισφορά ασφαλισμένου (€)
1η	352,15	31,69	380,28
2η	436,51	38,87	466,44
3η	525,27	46,41	556,92
4η	648,16	56,85	682,20
5η	771,05	68,18	818,16
6η	893,07	78,55	942,60
7η	1.014,18	88,84	1.066,08

Πηγή: Μαράτου – Αλιπράντη και συν., 2005

Ο ΟΓΑ ασφαλίζει άμεσα περίπου 734.000. Επίσης εκτιμάται ότι ασφαλίζει άλλα 462.000 άτομα που είναι μέλη οικογενειών και περιλαμβάνει 854.000 συνταξιούχους (Μαράτου – Αλιπράντη και συν., 2005).

Με βάση τα δεδομένα του ΟΓΑ, ο γενικός αριθμός αλλοδαπών που είναι ασφαλισμένοι στον οργανισμό είναι 44.689 άτομα εκ των οποίων 36.562 άνδρες και 8.127 γυναίκες. Οι αλλοδαποί δηλαδή είναι περίπου το 6% των ασφαλισμένων του ασφαλιστικού ταμείου. Το ποσοστό αυτό προσεγγίζει τον πληθυσμό τους στην επικράτεια (7%).

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 6: ΣΥΖΗΤΗΣΗ

6.1 Η παρούσα κατάσταση

Ένα από τα κύρια ευρήματα της παρούσας μελέτης όπως αυτά παρουσιάστηκαν είναι ότι δεν υπάρχουν πραγματικά στατιστικά στοιχεία για τους μετανάστες στην Ελλάδα. Δεν είναι γνωστό πόσοι ακριβώς βρίσκονται στην Ελλάδα. Όπως φάνηκε, λαμβάνουν χώρα διάφορες προσπάθειες εκτίμησης του αριθμού τους (προσεγγιστικές μέθοδοι από την απογραφή, τις αιτήσεις αδειών παραμονής κλπ), αλλά κανείς δεν γνωρίζει τον πραγματικό πληθυσμό. Επίσης, ούτε τα Ασφαλιστικά Ταμεία (εκτός του ΙΚΑ) έχουν αποκρυσταλλωμένη εικόνα για τους πληθυσμούς των αλλοδαπών εγγεγραμμένων και τις εισφορές τους, ενώ και τα νοσοκομειακά ιδρύματα δεν κρατούν τέτοιου είδους στατιστικά στοιχεία για δική τους ή άλλη χρήση.

Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται δύσκολη η ανεύρεση λύσης στα προβλήματα που επιφέρει το φαινόμενο της μετανάστευσης, όπως επίσης δεν μπορούν να προσμετρηθούν και να μεγιστοποιηθούν τα αντίστοιχα οφέλη. Οι εκτιμήσεις και οι προτάσεις που βασίζονται στη μελέτη του θέματος είναι σε κάποιο βαθμό επισφαλείς παρά τις όποιες προσπάθειες προσέγγισης της αλήθειας.

.....

.....

6.2 Το μέλλον των ασφαλιστικών ταμείων

Όπως παρουσιάστηκε στα Αποτελέσματα, η εισροή των μεταναστών όπως έγινε στο παρελθόν και η εγγραφή τους στα Ασφαλιστικά Ταμεία δε φαίνεται να αποτελεί λύση για τη βιωσιμότητα των Ταμείων. Το μεγαλύτερο πρόβλημα των Ταμείων δεν είναι τόσο η γήρανση του πληθυσμού, αλλά μάλλον η κακή διαχείριση και η έλλειψη ελεγκτικών

μηχανισμών των τελευταίων 30 χρόνων. Η γήρανση του πληθυσμού, η αύξηση δηλαδή του δείκτη συνταξιούχων ανά εργαζόμενο, είναι μάλλον δευτερεύουσα αιτία για τον μαρασμό των Ταμείων, χωρίς αυτό βέβαια να υποβιβάζει την αρνητική επίδρασή της.

.....

.....

.....

Κεφάλαιο 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η πολιτική για τη μετανάστευση θα πρέπει να αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα για τις εκσυγχρονισμένες κοινωνίες. Η παρουσία των μεταναστών όχι μόνο είναι αναπόφευκτη, αλλά και απαραίτητη για την περαιτέρω πρόοδο των κρατών. Είναι σημαντικό η υποδοχή και ένταξη των μεταναστών να γίνεται ομαλά στην κοινωνία.

Όπως παρουσιάστηκε στην εργασία αυτή οι τομείς της Κοινωνικής Ασφάλισης και της Δημόσιας Υγείας, με πρίσμα την μετανάστευση, παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα. Η έλλειψη πολιτικής για τη μετανάστευση είναι ολοφάνερη. Η νομοθεσία, κυρίως, λειτουργεί ως ρυθμιστής διαδικαστικών θεμάτων.

Η πολιτική για τη μετανάστευση οφείλει όχι μόνο να εκσυγχρονιστεί αλλά και να γίνει πιο ανθρώπινη.

Η Ελλάδα, όπως και κάθε χώρα που αναπτύσσεται, χρειάζεται τους μετανάστες. Αν συνυπολογιστεί και το δημογραφικό αλλά και το ασφαλιστικό πρόβλημά της χώρα, μπορεί καθ' υπερβολή, να σημειωθεί ότι πιο πολύ έχει ανάγκη η Ελλάδα τους μετανάστες παρά οι μετανάστες την Ελλάδα.

Η μελέτη του φαινομένου και η χάραξη μακροχρόνιας πολιτικής για τους μετανάστες είναι μονόδρομος.

.....

.....

.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Αγραφιώτης, Δ. (2003) *Υγεία, Αρρώστια, Κοινωνία*. Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδάνος, Αθήνα.

Αλυσανδράτου, Γ. (2005) *Ο κοινωνικός ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των προσφύγων και των μεταναστών στην Ελλάδα*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Τμ. Κοινωνιολογίας), Αθήνα.

Δαγτόγλου, Π. (2004) *Η αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*. Σάκκουλας, Αθήνα.

Δημοιλάτης, Γ., Κυριόπουλος, Γ., Λάγγας, Δ., Φιλαληθής, Τ. (2002) *Η Δημόσια Υγεία στην Ελλάδα*. Θεμέλιο, Αθήνα.

Δημουλάς, Κ., Παπαδοπούλου, Δ., Κριατσιώτη, Β., Μπάκαβος, Χρ., Γούλας, Χρ., Μπουκουβάλας, Κ., Αλέκος, Αλ, (2004) *Έρευνα για τις μορφές κοινωνικής ένταξης των οικονομικών μεταναστών στην περιφέρεια Αττικής 2003 – 2004*. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ – ΑΔΕΔΥ, Αθήνα.

.....
.....
.....

Ξενόγλωσση

Hellenic Republic Ministry of Health and Welfare (2003) *Health, Health Care and Welfare in Greece*. Athens

WHO (2000) *The World Health Report, Health Systems: Improving Performance*. Geneva

WHO (2002) *The European Health Report*, WHO Regional Publications, European Series. Copenhagen.

.....
.....
.....

SUMMARY

The aim of the present study was to examine the effect of migration on social insurance and public health. Specifically, the history and causes of contemporary migration in Greece and international are reviewed, the magnitude of this phenomenon in Greece is analysed, and the impact on social insurance is assessed based on routinely collected data of three major Insurance Funds (IKA, TEVE and OGA). Finally, the role of non-governmental organizations is evaluated.

.....
.....
.....

KEYWORDS: migration, migration policy, social insurance, public health

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Το ερωτηματολόγιο της ποιοτικής έρευνας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΓΕΝΙΚΑ

- Πείτε μας λίγα λόγια για την Οργάνωση / Ινστιτούτο σας.
- Η απογραφή του 2001 υπολογίζει τους μετανάστες σε 762.191. Πιστεύετε ότι είναι ρεαλιστικό το νούμερο ; Αν όχι, ποια είναι η δική σας εκτίμηση; Γιατί αυτή η διαφορά;
- Ρατσισμός και Ελλάδα.
- Πως κρίνετε την υπάρχουσα νομοθεσία;

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ (Ι.ΜΕ.ΠΟ.)

- Τι αποκόμισαν τα Δημόσια Ταμεία (κυρίως το ΙΚΑ) από την προσέλευση των μεταναστών;
- Πως κρίνετε τη δομή (στάση) των Δημόσιων Ταμείων απέναντι στους μετανάστες (γραφειοκρατία κλπ);
- Η άποψη σας για τους Έλληνες εργοδότες. Ποια η συνήθης πρακτική τους; (αδήλωτοι εργαζόμενοι, εκβιασμοί κλπ)
- Έχετε υπόψη σας προτάσεις για την βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος εργασίας – κοινωνικής ασφάλισης με πρίσμα τους μετανάστες;

3. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ (PRAKSIS)

- Ποιοι οι κίνδυνοι για τη υγεία των γηγενών από τη Μετανάστευση;
- Ποιες οι προτάσεις (αν υπάρχουν) για την καλύτερη προστασία από τυχόν κινδύνους;
- Ποιες οι επιπτώσεις της Μετανάστευσης στην ψυχική υγεία των μεταναστών ;
- Πως κρίνετε τη δομή (στάση) της υπάρχουσας Δημόσιας Υγείας απέναντι στους μετανάστες;
- Είναι εφικτή η παροχή υψηλής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους μετανάστες και με ποιο τρόπο;
- Ποιες οι επιπτώσεις της Μετανάστευσης στη Δημόσια Υγεία; (Αν είναι αρνητικές) Μπορεί να αποφευχθεί αυτή κατάσταση;